

Maxim Shalygin (foto Brendon Heinst)

Onderdompelmuziek

Een gesprek met componist Maxim Shalygin

10 oktober 2022

Tekst: Myrthe Meester

Voor de Nederlands-Oekraïense componist Maxim Shalygin is muziek geen vermaak, maar een sleutel naar vrijheid. In 2017 startte hij zijn ambitieuze autobiografische macrocyclus **S I M I L A R**, waaraan hij de rest van zijn leven hoofdstukken zal blijven toevoegen. Tijdens het Minimal Music Festival 2023 klinken de eerste vier delen, waaronder de première van het

kersverse *Delirium* voor vier piano's.

Maxim Shalygin wordt vaak een minimalistische componist genoemd, maar daar is hij het zelf niet mee eens. “Noem me liever maximalistisch”, zegt hij lachend, verwijzend naar zijn voornaam, maar ook naar de monumentale opzet van S I M I L A R en naar het enorme spectrum aan klankkleuren en emoties dat hij verkent in zijn intense, spirituele composities. “In mijn muziek ben ik altijd op zoek naar het maximum aan mogelijkheden. Ik zoek grenzen op en probeer daar overheen te gaan. Ik ga de strijd aan met de zwaartekracht en wil mensen optillen. Ja, een beetje laten vliegen. Dat is wat muziek kan doen.”

foto: Dmitry Hai

Identieke instrumenten

Toch kun je in de muziek van Shalygin wel degelijk minimalistische elementen herkennen, zoals de meditatieve sfeer, repetitieve patronen en subtiele microtonale klankverschuivingen. Ook de bezetting van S I M I L A R zou je minimalistisch kunnen noemen: ieder deel van de cyclus is namelijk geschreven voor een groepje identieke instrumenten. *Lacrimosa* is een verkenning van de talloze gedaanten van verdriet op zeven violen; *Todos Los Fuegos El Fuego* een magisch uitstapje naar een parallelle werkelijkheid voor acht saxofoons; *Severade* een huwelijk tussen oosterse mystiek en westerse rationaliteit voor negen cello's en een futuristisch robotinstrumentarium; en *Delirium* een hallucinerend, destabiliserend samenspel van vier piano's, waarin muzikale thema's voortdurend van de ene naar de andere piano verspringen.

De Nederlands-Oekraïense componist vergelijkt zijn keuze voor groepjes identieke instrumenten

met het traditionele genre van het strijkkwartet, dat componisten de kans geeft om één instrumentenfamilie tot in de uiterste finesses te benutten. “De meest verborgen, intieme en diepe dingen kunnen alleen worden uitgedrukt door één enkel instrument.” In eerste instantie schreef Shalygin dan ook het liefst composities voor solo-instrumenten, zoals zijn indringende ‘symfonie voor één viool’, getiteld *Letters to Anna*. Maar gaandeweg ontdekte hij dat groepjes identieke instrumenten in feite een omvangrijkere versie van één instrument vormen, die tezamen nóg meer mogelijkheden bieden. In *Lacrimosa* zijn de zeven violen bijvoorbeeld verschillend gestemd, met flonkerende microtonale effecten tot gevolg.

foto: Eduardus Lee

Helemaal verdwijnen

Omdat Shalygin echte ‘onderdopelmuziek’ schrijft waarin je helemaal kunt verdwijnen, is hij blij dat de huidige vierdelige versie van S I M I L A R in z’n geheel zal klinken op het Minimal Music Festival. “Muziekgebouw aan ’t IJ is de best mogelijke zaal voor mijn muziek”, vindt hij. “De diepte van de akoestiek is fantastisch, niet alleen voor het publiek, maar ook voor de musici op het podium, die zich daardoor optimaal op elkaar kunnen afstemmen.” Shalygin zal op 15 april zelf de eerste twee delen van zijn cyclus, *Lacrimosa* en *Todos Los Fuegos El Fuego*, dirigeren. De andere delen, *Severade* en *Delirium*, worden op 16 april zonder dirigent gespeeld. Daarbij beleeft *Delirium*, geschreven in opdracht van het Minimal Music Festival, zijn première.

Totale vrijheid

“Voor mij is muziek geen vermaak”, zegt Shalygin ferm. “Muziek is iets wat mensen kan transformeren, in hen kan voortleven, hen kan helpen om dingen op te lossen, of een genoegen

kan bezorgen dat nergens anders te vinden is. Muziek is pure mogelijkheid, de sleutel naar totale vrijheid.” Helaas lukte het hem de eerste maanden na het uitbreken van de oorlog in zijn thuisland niet meer om muziek te componeren. “Ik kon niet meer werken. Het valt niet te beschrijven hoe wij Oekraïners ons voelen.” Zelf woont Shalygin weliswaar sinds 2011 in Nederland, maar hij staat dagelijks in contact met familie en vrienden uit Oekraïne, die hem verhalen vertellen over doodsangst, luchtalarmen en schuilkelders. “Het is hartverscheurend.”

Shalygin weet zeker dat de oorlog van invloed is op zijn nieuwste werk, zoals het recent geschreven Delirium. “Maar je weet nooit precies hoe, het gebeurt indirect.” Of hij momenteel nóg meer urgentie en vrijheidsdrang tijdens het componeren ervaart? “Nee, dat is haast niet mogelijk. Ik schrijf ieder stuk alsof het mijn allerlaatste is. Dat heb ik altijd al gedaan en dat zal ik altijd blijven doen.”

Dit artikel verscheen eerder in DichtbIJ nr. 4 (okt 2022), het magazine voor Vrienden van het Muziekgebouw (<https://www.muziekgebouw.nl/pQ6VJUL/steun-ons/steun-ons>).

Concerten

[\(/agenda/12561/Shapeshift/Lacrimosa_S_I_M_I_L_A_R_1\)](#)

ZA 15 APR 2023 13:00 - 14:10

Lacrimosa (S I M I L A R 1)
[\(/agenda/12561/Sha-](#)

[\(/agenda/12563/Amstel_Quartet_Keuris_Quartet/Todos](#)

[\(/ag](#)

ZA 15 APR 2023 15:30 - 17:00

Todos los fuegos el fuego (S I M I L A R 2)
[\(/agenda/12563/Amstel_Quartet_Keuris_-](#)

**peshift/Lacri-
mosa_S_I_M_I_L_A_R_1_)**
Shapeshift

**Quartet/Todos_los_-
fuegos_el_fue-
go_S_I_M_I_L_A_R_2_)**
Amstel Quartet + Keuris
Quartet

Lees verder (/agenda/12561/Shapeshift/Lacrimosa_S_I_M_I_L_A_R_1_) Lees verder (/agenda/12563/Amstel_Quartet_Keuris_Quart

Kassa

T 020 788 2000

[openingstijden](https://www.muziekgebouw.nl/pQYvSG/hoebestel-ik-kaarten-#anchor_detail_description2_pp_page_instance_18) (https://www.muziekgebouw.nl/pQYvSG/hoebestel-ik-kaarten-#anchor_detail_description2_pp_page_instance_18)

Bezoekadres

Piet Heinkade 1

1019 BR Amsterdam

[routebeschrijving](https://www.muziekgebouw.nl/muziekgebouw/Uw_bezoek/Adres_en_route/) (https://www.muziekgebouw.nl/muziekgebouw/Uw_bezoek/Adres_en_route/)

Snel naar

[Veelgestelde vragen](https://www.muziekgebouw.nl/pQGpsK/veelgestelde-vragen) (<https://www.muziekgebouw.nl/pQGpsK/veelgestelde-vragen>)

[English](https://www.muziekgebouw.nl/pQ32vSv/muziekgebouw/english#) (<https://www.muziekgebouw.nl/pQ32vSv/muziekgebouw/english#>)

[Route](https://www.muziekgebouw.nl/pQ5eCw/adres-en-route) (<https://www.muziekgebouw.nl/pQ5eCw/adres-en-route>)

[4'33 grand café](http://www.433grandcafe.nl/) (<http://www.433grandcafe.nl/>)

[Zakelijke evenementen](https://www.muziekgebouw.nl/pQJarFB/zakelijke-evenementen) (<https://www.muziekgebouw.nl/pQJarFB/zakelijke-evenementen>)

[Werken bij Muziekgebouw](https://www.muziekgebouw.nl/pQvQUV/muziekgebouw/werken-bij-het-muziekgebouw#) (<https://www.muziekgebouw.nl/pQvQUV/muziekgebouw/werken-bij-het-muziekgebouw#>)

Privacyverklaring

(<https://www.muzeekgebouw.nl/informatie/privacyverklaring>)Techniek
(<https://www.muzeekgebouw.nl/pQ5XAUw/techniek>) / Technical information
(<https://www.muzeekgebouw.nl/pQWVpSL/technical-information>)
Pers (<https://www.muzeekgebouw.nl/pQGjkSK/pers>)
Contact (<https://www.muzeekgebouw.nl/pQDzS5/muzeekgebouw/contact>)
Disclaimer (<https://www.muzeekgebouw.nl/pQ4bnCY/disclaimer>)

Volg ons

 (<https://www.facebook.com/muzeekgebouw/>) (<https://www.linkedin.com/company/682663/>)
(<https://twitter.com/muzeekgebouw/>) (https://www.youtube.com/channel/UCeUnAFjupS_VkbUqKssWvYQ)
 (<https://www.instagram.com/muzeekgebouw/>)

Meld je aan voor de nieuwsbrief

Inschrijven

© Muzeekgebouw
powered by Peppered (<https://www.peppered.com/>)